

Vanaf 1 januari van volgend jaar zijn kinderopvangorganisaties volgens de Wet IKK verplicht om elk kind in de opvang te koppelen aan een eigen mentor. Maar wat is een mentor? Daar is de wet niet zo duidelijk over. Moeten pm'ers wel zo blij zijn met deze verandering? KIDDO legt deze vragen voor aan Maryse Nijhof-Broek. Maryse is psycholoog en werkt als adviseur en trainer bij Sardes. Voor KIDDO schrijft zij regelmatig artikelen over babyopvang. Met IJsbrand Jepma van Sardes verdiepte zij zich in het mentorschap en samen schreven zij het artikel 'De mentor in de kinderopvang' (zie kader).

Mentor in de kinderopvang

Een vast baken voor je maatje én zijn ouders!

Als de mentor een goede vertrouwensrelatie met het kind opbouwt, zal het kind zich emotioneel veilig voelen

Op 1 januari 2018 wordt de Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK) van kracht. De wet is bedoeld om de kwaliteit van de kinderopvang te verhogen en het aantal regels in de kinderopvang te verminderen. Een aantal maatregelen in de wet vraagt meer voorbereidingstijd. Daarom is de invoeringsdatum voor deze maatregelen uitgesteld tot 1 januari 2019.

Op de website www.veranderingenkinderopvang.nl kun je lezen wat er allemaal gaat veranderen en wanneer. Op deze site vind je onder 'Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang' de pagina 'IKK in het kort voor pedagogisch medewerkers'. Op deze pagina worden de vier belangrijkste thema's van de wet kort samengevat. De thema's zijn:

1. Ontwikkeling van het kind staat centraal
2. Veiligheid en gezondheid
3. Stabiliteit en pedagogisch maatwerk
4. Kinderopvang is een vak

In dit hart van KIDDO bespreken we de komende edities een aantal thema's uit de Wet IKK die bij pedagogisch medewerkers vragen kunnen oproepen.

Deze keer bespreken we mentorschap. Mentorschap is een onderdeel van het thema 1: Ontwikkeling van het kind staat centraal. In de toelichting staat:

'Elk kind in de dagopvang en buitenschoolse opvang krijgt een mentor. De mentor is een pedagogisch medewerker die werkt op de groep van het kind. In de dagopvang wordt de ontwikkeling van het kind periodiek besproken met de ouders, in de buitenschoolse opvang wordt de ontwikkeling besproken als daar behoefte aan is bij de mentor of de ouder. In de dagopvang is de mentor de contactpersoon voor de ouder, in de buitenschoolse opvang ook voor het kind.'

Met de deur in huis...

Om maar met de deur in huis te vallen vraag ik aan Maryse of pm'ers blij moeten zijn met het verplichte mentorschap. 'Ja', zegt Maryse. 'Maar hoe blij een pm'er zal zijn, is helemaal afhankelijk van de ruimte die de organisatie geeft aan het mentorschap. Wat mij betreft gebeurt dat nu nog lang niet overal. Maar als ik aan pm'ers en managers vraag of zij voorbereid zijn op de verandering in de wet zeggen zij bijna altijd: "Oh, dat doen we allang. Wij koppelen de kinderen altijd al aan een pm'er. Die is dan de vaste contactpersoon voor de ouders en doet bijvoorbeeld ook de oudergesprekken." Ik denk dan bij mijzelf: bij goed mentorschap komt wel meer kijken dan alleen contactpersoon zijn.'

'Bij Sardes werken we al langere tijd met het thema mentorschap, maar dan in het onderwijs. Voor het onderwijs is het mentorschap heel goed uitgewerkt. IJsbrand en ik vroegen ons af hoe dat in de kinderopvang zou zijn. We zijn op zoek gegaan naar onderzoek, artikelen, trainingsprogramma's of praktijkvoorbeelden. We vonden weinig. Toen besloten we om zelf een stuk te schrijven. Wij zijn ervan overtuigd dat als je het mentor zijn van een kind goed vormgeeft, het heel veel kan bijdragen aan de ontwikkeling en de emotionele veiligheid van kinderen én pedagogisch medewerkers.'

Wat is dat eigenlijk, mentoring?

Maryse: 'Ik zie mentoring als een goede één-op-één-relatie tussen de mentor (de pm'er) en de mentee (het kind). In deze relatie begeleidt de mentor de mentee in de persoonlijke ontwikkeling. Het is iets anders dan een coach. Een coach richt zich op een heel duidelijk afgebakend onderwerp (denk aan de voetbalcoach). Een mentor is meer een maatje (denk aan de ervaren voetbalspeler die een pupil onder zijn hoede neemt en hem al doende begeleidt). Mentor en mentee trekken veel met elkaar op en de mentor is een vast baken in het dagelijks leven van de mentee.'

In de kinderopvang kun je je heel goed voorstellen dat een pm'er een vast maatje is voor een kind én zijn ouders. De opdracht van de mentor is dan om met kind en ouders een stevige band te ontwikkelen waarin veel ruimte is om ervaringen te delen. Dat geldt zowel in de dagopvang als in de bso. Alleen zal de inkleuring van de relatie natuurlijk anders zijn.'

Wat is de meerwaarde van een mentor?

Maryse: 'Voor mij is een mentor in de kinderopvang een beroepskracht-plus: een beroepskracht met extra kracht en vermo-

gen om een kind een vertrouwensrelatie en sociaal-emotionele veiligheid te bieden. Het is voor pedagogisch medewerkers onmogelijk om met ieder kind in de groepen een even hechte band op te bouwen. Daarom moeten pm'ers de kinderen onderling verdelen. Een echt hechte band opbouwen met vier of vijf kinderen kan wel.'

'Het opbouwen van een vertrouwensrelatie is voor een pm'er echt werk. Het vraagt van de pm'er om te investeren in extra aandacht voor het kind en de ouders. Concreet betekent dat dat de pm'er en de organisatie ervoor zorgen dat zij extra tijd kan besteden aan het kind, om erachter te komen wat het kind het liefste doet en daar samen de tijd voor te nemen. Het kost meer inspanning en vraagt wat extra's van de pm'er en de organisatie, maar het levert ook meer waardevolle contactmomenten op. Hetzelfde geldt voor het contact met de ouders. Een (telefonisch) contactmoment waarin de hectiek van de groep niet op de achtergrond te horen is en het kind en de thuissituatie rustig besproken kunnen worden, is een langetermijninvestering. Hierdoor kan de pm'er beter inspringen op de behoeften van het kind. De kinderen zullen ook eerder contact zoeken met hun mentor als zij daar behoefte aan hebben. Door een goede vertrouwensrelatie op te bouwen, zullen kinderen zich emotioneel

veilig voelen in de kinderopvang. Voor mij is dat het belangrijkste pluspunt.'

'Een mentor fungeert ook als rolmodel. Mentorschap dwingt de pm'er tot goed voorbeeldgedrag waar kinderen van kunnen leren. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het gebruik van je smartphone op de groep. Als jij niet wilt dat de kinderen op de buitenschoolse opvang hun telefoon gebruiken, let er dan ook op dat je die er zelf ook niet even snel bij pakt!

Een pm'er als mentor signaleert ook mogelijke ontwikkelingsproblemen. Omdat de mentor het kind goed kent, tijd voor hem heeft en goed observeert, kan een pm'er sneller signaleren dat een kind ergens een probleem mee heeft of achterloopt in zijn ontwikkeling. Als de pm'er een goede vertrouwensband heeft met de ouders, zullen deze problemen ook makkelijker bespreekbaar zijn.'

Wat moet een mentor allemaal kunnen, wanneer is er sprake van een goed mentorschap?

Maryse: 'Ik kan een heel rijtje voorwaarden en eigenschappen noemen. Wie het hele rijtje wil weten, moet misschien ons artikel lezen. Samengevat zou ik willen zeggen dat een mentor "er moet zijn voor het kind". Een mentor moet bereid zijn om een langdurige >

relatie op te bouwen met het kind (voor het vertrouwen) en het kind onvoorwaardelijk te accepteren zoals het is (voor de veiligheid). Het is belangrijk dat het kind de mentor ervaart als een belangrijke volwassene, als iemand aan wie je echt iets aan hebt. Ook moeten mentor en mentee zich bij elkaar op hun gemak voelen. Om dat voor elkaar te krijgen, moet de pm'er de verantwoordelijkheid kunnen en durven nemen voor de kwaliteit van deze relatie en hierin willen investeren.'

Dat vraagt van een pm'er veel persoonlijke betrokkenheid. Kun je dat zomaar vragen?

Maryse: 'Ik realiseer me heel goed dat het behoorlijk veel vraagt van pm'ers. Eigenlijk vraag je van hen dat ze een beetje gaan houden van "hun" kinderen, en in de hectiek van alledag genoeg tijd voor waardevolle interactiemomenten vrij te maken. Dat maakt de pm'er ook kwetsbaar want soms zal de pm'er ook geconfronteerd worden met negatieve, meer problematische gevoelens. Om een klein voorbeeld te noemen: stel dat je in de dagopvang drie jaar als mentor optrekt met een kind, en het kind gaat naar de basisschool en de bso. Dat betekent afscheid nemen, dat is óók verdrietig. De pm'er moet het kind weer los kunnen laten, en het kind verliest zijn vertrouwde maatje. Ook moet het kind afscheid nemen van de kinderen in zijn groep, waar het aan gehecht was. Dat zijn gebeurtenissen die je in je nieuwe positie moet leren verwerken en het kind daarin moet ondersteunen. In mijn overtuiging maakt dat het mentorschap zo waardevol voor zowel de kinderen als de pm'ers: je deelt echte emoties en dat maakt dat je groeit in je ontwikkeling als mens.

Maar, en ik zeg met hoofdletters: MAAR... dat vraagt van de kinderopvangorganisaties wel dat er aandacht is voor de ondersteuning van de pm'ers. Pm'ers moeten er ruimte voor krijgen, letterlijk (krijgen ze tijd en mogelijkheden om extra aandacht aan hun kinderen en de ouders te besteden) en figuurlijk (kunnen ze als persoon groeien in deze rol). Daarom zeg ik tegen het management van de organisaties: als je goed mentorschap wil invoeren, zorg dan voor training, begeleiding en ondersteuning van de mentoren. Pas dan kunnen pm'ers blij zijn met deze verandering in de wet IKK.' <

'Bij goed mentorschap komt wel meer kijken dan alleen contactpersoon zijn'

Wat vraagt goed mentorschap?

Goed mentorschap stelt hoge eisen aan een pm'er.

Het vraagt onder meer om:

- empathisch vermogen;
- het kunnen inschatten van sociale situaties;
- het rekening kunnen houden met de ontwikkelingspsychologie van kinderen in diverse leeftijdsfasen;
- het kunnen inspelen op ondersteuningsvragen van kinderen;
- het uitvoeren van diverse gespreks- en vraagtechnieken en het toepassen van een actieve luisterhouding.

Niet iedere beroepskracht heeft al deze vaardigheden van zichzelf in huis. Pm'ers zullen hierin getraind moeten worden om zich verder te kunnen ontwikkelen. Methodieken die daarbij helpen zijn bijvoorbeeld collegiale consultatie, inter- en supervisie en maatjesleren. Hierbij kan een belangrijk rol zijn weggelegd voor de hbo-coach in de kinderopvang.

Verder lezen

Het artikel 'Mentor in de kinderopvang' kun je downloaden op de site van Sardes: sardes.nl/C78-N273-De-beroepskracht-de-mentor-in-de-kinderopvang.html
Meer informatie over de Wet IKK lees je op www.veranderingenkinderopvang.nl

OPLEIDING

deBabyspecialist® IN KINDEROPVANG

KIDDO-ABONNEES ONTVANGEN € 25,- KORTING!

OPLEIDING TOT deBabyspecialist® IN KINDEROPVANG

Het wetsvoorstel Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang zegt: De opvang van baby's vraagt om specifieke competenties en kennis van de pedagogisch medewerkers. Scholing op dit onderwerp is dus van belang. Een vaste pedagogische medewerker, die vertrouwd is voor de baby, is een zeer belangrijke voorwaarde voor het bieden van sociaal emotionele veiligheid.

Met de certificering van de opleiding deBabyspecialist® voldoe je aan deze voorwaarden. Meld je nu aan voor deze succesvolle zesdaagse opleiding! Er is nu een extra opleiding gepland op zaterdagen, voor als je écht niet doordeweeks kan worden gemist.

AMSTERDAM - DEN BOSCH - EINDHOVEN - UTRECHT - ZWOLLE

DIT OPLEIDINGSTRAJECT VOLDOET AAN DE EISEN ZOALS GESTELD DOOR DE WET IKK EN IS AANBEVOLEN DOOR DE CAOPARTNERS KINDEROPVANG.

NIEUWE DATA & LOCATIES IN 2018

WWW.KINDEROPVANGSCHOOL.NL

LOGAVAK
OPLEIDINGSGROEP

Indekracht
Trainingspraktijk voor opvoeding,
ontwikkeling en ouderschap